

ANLEDNING TILL UNDERSÖKNINGEN

Brand i bakkantsutrymme i klädesbutik. Branden var av liten omfattning och troligen helt och hållet orsakad genom en olyckshändelse. Det som är intressant med händelsen är framförallt hur kunderna har agerat (enligt uppgift från personalen, baserat på intervjuer i direkt anslutning till händelsen).

UNDERSÖKNINGEN UTFÖRD AV

Oscar Löfgren Ferraz, brandingenjör, räddningstjänsten.

OBJEKTET

Byggnaden är en äldre flervånings stenbyggnad med butiker i markplan. Fyra butiker är förbundna via en bakkantskorridor. Den brandutsatta butiken är en klädesbutik.

HÄNDELSEN

Räddningstjänsten får larm 15.23 inringt från personalen i klädbutiken X på X-gatan om att det brinner i ett förråd i butiken. 15.28 är första fordonet på plats. Det är personalen i butiken som har känt en stickande lukt. När en av de två anställda på plats går till bakkantsutrymmet där förråd och personalrum finns möts hon av rök när hon öppnar dörren. Hon kan dock se en lampa lysa på golvet och drar ut sladden. När brandförsvaret anländer till platsen är bakkantsutrymmet stumfyllt med rök. Det brinner dock ganska lite och branden kan släckas och det brända materialet tas ur butiken, vartefter butiken vädras. När branden startade fanns det cirka 10 kunder i butiken och två anställda. Samtliga dörrar till bakkantsutrymmet är stängda.

UNDERSÖKNINGEN

Branden visar sig vara orsakad av en spotlight i bakkantsutrymmet till butiken, vilken satts fast i en färgburk på golvet för att lysa upp utrymmet. En plastsäck med jeansjackor har ställts så att den varit i kontakt med lampan vilket till en böljan gett upphov till den stickande lukten (smält plast) och sedan också antänt kläderna.

Verksamheten saknar brandsläckare. Med en brandsläckare hade branden kunnat släckas fem minuter tidigare än den nu gjorde. Fem minuter mindre producerande av brandgaser hade rimligen gett betydligt mindre rökskador. Det mest intressanta med händelsen är när den anställda som hade undersökt branden beskrev hur kunderna agerade. Bredvid bakkantsutrymmena finns nämligen butikens provrum. Den anställda beskrev hur kunder även efter att hon öppnat dörren och rök kommit ut i lokalen tillsammans med den stickande lukten hade fortsatt att prova kläder. Man hade till slut lämnat lokalen efter tillsägelse från personalen. En annan intressant del är att när lokalen utrymdes så avslutade man ett köp med en kund (detta alltså efter att man konstaterat att det brann i lokalen). Kassan i butiken är belägen precis vid entrén och med hänsyn till att det bara var 10 personer i lokalen så hade man bra koll på situationen och ingen var i samband med detta utsatt för någon fara. Situationen visar dock på hur människor reagerar och framförallt prioriterar i en butiksmiljö (föreställer man sig samma situation i ett öppet flervåningsvaruhus hade kanske inte beteendet avvikit nämnvärt).

SLUTSATSER

En olycka som den inträffade kan vara svår att förebygga. Den är nästan ett typexempel på olyckliga omständigheter. Den visar därför också på vikten av att ha snabb detektering, utrymningslarm och tillgång till brandsläckare. Det mänskliga beteendet är vid en utrymningsituation i en butiklokal inte helt rationellt. Personalens agerande och utrymningslarm, särskilt i större svårorienterade butiklokaler, är därför en förutsättning för en säker evakuering i samband med brand.

ERFARENHETER

- Så länge människor inte känner sig hotade av en brand är de inte särskilt benägna att utrymma om ingen säger till dem att göra det. Även om lokalen i det här fallet är lättutrymd visar händelserna på vikten av att personalen hjälper till att utrymma en lokal omedelbart.
- Brandsläckare måste alltid finnas tillgängligt.